

MONITOR CHINY-BAŁKANY

SIERPIEŃ 2018

„Monitor Chiny-Bałkany” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualnymi stosunkami bilateralnymi państw Półwyspu Bałkańskiego z Chinami ze szczególnym naciskiem na współpracę w ramach formatu 16+1 oraz inicjatywy Pasa i Szlaku. Monitor opracował mgr Przemysław Ciborek – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHINY-BAŁKANY

SIERPIEŃ 2018

23 lipca: HNA Group wycofuje się z planów inwestycyjnych na bułgarskim lotnisku w Płowdiw. Na 18 lipca wyznaczono termin podpisania umowy o przejęciu koncesji lotniska przez chiński konglomerat. Umowa jednak nie została podpisana przez stronę chińską. Wycofanie się chińskiego udziałowca można upatrywać z dwóch głównych powodów: 1. śmierci współzałożyciela HNA Group - Wang Jiana (4 lipca 2018), która spowodowała spadek wartości firmy na giełdzie wymuszając zmianę polityki inwestycyjnej firmy; 2. ograniczanie ryzyka finansowego przez rząd w Pekinie generowanego przez zadłużone konglomeraty. Zgodnie z wewnętrznym audytem firmy, zadłużenie HNA Group sięga około 90 mld USD.

3 sierpnia: China State Construction Engineering Corporation zainteresowany inwestycją w Port Lotniczy w Tuzli. Bośniackie lotnisko obsłużyło w ubiegłym roku 535 tys. pasażerów, jednak w niedługim czasie liczba ta zwiększy się do 670 tys. Przedstawiciel CSCE powiadomił również o prawdopodobnej rozbudowie terminala cargo. W kuluarach mówi się również o bezpośrednim połączeniu ChRL z BiH.

4 sierpnia: rumuńskie misje dyplomatyczne aktywne w Szanghaju. Ambasador Basil Vasilica Constantinescu oraz Konsul Generalny Aurelian Neagu złożyli wizytę w siedzibie International Trade Group (国贸集团) w Szanghaju. Dyplomaci zostali zaznajomieni z profilem działalności grupy i zapowiedzieli przedstawienie oferty e-commerce rumuńskim przedsiębiorcom. Działalność ITG łączona jest z inicjatywą Pasa i Szlaku, a przedstawiciele rumuńskiej misji dyplomatycznej w Chinach wspomnieli o wkładzie grupy w projekty inżynieryjne podejmowane przez chińskie przedsiębiorstwa w Rumunii.

10 sierpnia: fotograficzna wystawa inicjatywy Pasa i Szlaku w Rumunii. W stolicy okręgu Gorj, mieście Targu Jiu w południowo-zachodniej Rumunii utworzono wystawę tematyczną osiągnięć inicjatywy Pasa i Szlaku. Sześćdziesiąt zdjęć ma przybliżyć chińską koncepcję obywatelom Rumunii. Przy tej okazji, przedstawiciele samorządów lokalnych oraz chińskich placówek

FIASKO CHIŃSKIEJ INWESTYCJI W PORT LOTNICZY W PŁOWDIW

Warta 160 mln EUR inwestycja chińskiego konsorcjum na czele z HNA Group została anulowana. Głównym powodem wycofania się z realizacji przyznanej już koncesji jest śmierć współzałożyciela firmy oraz działanie rządu w Pekinie w celu ograniczenia ryzyka finansowego przez zadłużone spółki. Dług HNA Group według wewnętrznego audytu wynosi ok. 90 mld USD.

dyplomatycznych w przekazach medialnych kładli szczególny nacisk na międzyludzki i kulturalny wymiar chińskiej inicjatywy.

17 sierpnia: chiński Exim Bank z linią kredytową na elektrownię w Tuzli. Regionalny rząd Bośni i Hercegowiny złożył oficjalną gwarancję na dokonanie pożyczki w wysokości 614 mln EUR od chińskiego banku. Kwota ta jest wystarczająca do pokrycia 85% zakładanych kosztów rozbudowy bośniackiej infrastruktury energetycznej. Nowa jednostka w elektrociepłowni w Tuzli o mocy 715 MW ma zastąpić pozostałe trzy, przestarzałe jednostki. Strona chińska ma również złożyć gwarancję, iż projekt będzie wykorzystywał najnowsze technologie przyjazne dla środowiska. Bośniacki rząd zdecydował się na chińską ofertę inwestycyjną bowiem UE i Bank Światowy ograniczają finansowanie projektów opartych na spalaniu węgla, w związku z czym pojawiły się kłopoty z zabezpieczeniem finansowym projektu. Przypomnijmy, iż w 2014 przetarg na rozbudowę elektrociepłowni w Tuzli wygrało konsorcjum złożone z firm China Gezhouba Group oraz Guangdong Electric Power Design.

17 sierpnia: dwie chińskie firmy wykazują zainteresowanie projektami drogowymi w Bułgarii. Połączenie autostradowe Ruse-Wielkie Tyrnowo oraz górski tunel pomiędzy Gabrowem a Kazanłykiem są przedmiotem zainteresowania chińskich podmiotów. Bułgarski minister rozwoju regionalnego Nikolai Nankov zgodnie z ustaleniami tegorocznego szczytu formatu 16+1 w Sofii potwierdził informację, iż wszystkie projekty drogowe znajdujące się w orbicie chińskiego zainteresowania mogą przynieść do kraju inwestycje o łącznej wysokości 1,5 mld EUR.

21 sierpnia: Shandong Linglong zainwestuje 1 mld USD w Serbii. Planowana inwestycja ma mieć miejsce w Strefie Wolnego Handlu w Zrenjanin. Shandong Linglong jest trzecim co do wielkości producentem opon samochodowych a planowana fabryka posiadać będzie roczną moc produkcyjną na poziomie 13 mln szt.

23 sierpnia: China State Construction Engineering z zapowiadaną inwestycją w Serbii. Z informacji przekazanych przez prezydenta Aleksandra Vucicia, największa firma budowlana w Chinach jest zainteresowana budową swej fabryki w Serbii. CSCE z dochodem czterokrotnie wyższym niż serbskie PKB (144,5 mld USD w 2017 r.), dotychczas wykazywało szczególne zainteresowanie projektami dotyczącymi modernizacji portów lotniczych, niemniej wnioskując z informacji przekazanych przez serbskiego prezydenta, tym razem profil inwestycji będzie inny. Oficjalnej lokalizacji a także charakteru inwestycji nie przekazano opinii publicznej.

24 sierpnia: wrześniowe spotkanie Xi-Vucić może przynieść porozumienia warte 1,5 mld USD. Według doniesień medialnych, zaplanowane na 18 września spotkanie prezydentów Serbii i Chin w Pekinie może doprowadzić do podpisania umów inwestycyjnych wartych 1,5 mld USD. Porozumienia między głowami państw

zostały anonsowane jako zabezpieczenie inwestycji kapitałowych w dziedzinach infrastruktury, transportu, rolnictwa, przemysłu i technologii informacyjnych.

27 sierpnia: China Machinery Engineering Corporation zatrudni serbskich specjalistów. Prezes CMEC po spotkaniu z serbskim ministrem górnictwa i energetyki Aleksandarem Anticiem przekazał informację, iż w projekt budowy jednostki B3 w elektrociepłowni Kostolac będą zaangażowani projektanci i inżynierowie z Serbii. Zgodnie z zapewnieniami strony chińskiej, projekt wart 700 mln USD zostanie zrealizowany do końca 2020 roku.

27 sierpnia: chińsko-rumuńska współpraca regionalna z 16+1 w tle. Delegacja z chińskiego miasta Changzhou złożyła wizytę w rumuńskim mieście Arad (reg. Kriszana). Podczas spotkania podpisane zostało porozumienie o zawarciu przyjacielskich relacji między miastami. Inicjatywa 16+1 ma stwarzać dogodne warunki do pogłębienia współpracy kulturalnej, edukacyjnej i turystycznej. Ambasada ChRL w Rumunii będzie odpowiedzialna za opracowanie rekomendacji dla obu stron w kontekście rozwinięcia współpracy. Strona chińska wskazuje na strategiczne położenie rumuńskiego miasta, które znajduje się blisko granicy z Węgrami. W trakcie prezentacji dotyczącej współpracy między miastami, zaprezentowano wartość wzajemnej wymiany handlowej w okresie styczeń-czerwiec 2018, która wyniosła 50,5 mln USD. Chiński eksport do Rumunii wyniósł 46,64 mln USD, natomiast Rumuni eksportowali towary o wartości 3,87 mln USD.

27 sierpnia: wizyta przedstawicieli Chińskiej Rady ds. Promocji Handlu Międzynarodowego w Grecji. Do wizyty doszło w siedzibie organizacji Enterprise Greece, która z ramienia Greckiego Zarządu ds. Handlu Zagranicznego zajmuje się promocją i wspieraniem możliwości inwestycyjnych w kraju. Prezes niniejszej organizacji Elias Athanassiou rozmawiał z chińską delegacją kierowaną przez Yang Jianronga nt. możliwości, które niesie za sobą greckie uczestnictwo w China International Import Expo, które odbędzie się w dn. 5-10 listopada br. w Szanghaju. CCPIT zaproponowało stronie greckiej utworzenie zarówno pawilonu narodowego, jak i przeznaczyło dodatkowe miejsca wystawowe dla przedsiębiorców z konkretnych sektorów.

29 sierpnia: grecko-chińskie memorandum o wzajemnym zrozumieniu ws. inicjatywy Pasa i Szlaku. Porozumienie zostało zawarte na poziomie ministerstw spraw zagranicznych obu państw. Rzecznik chińskiego MSZ Hua Chunying powiedziała, iż w dobie rosnącego unilateralizmu i protekcjonizmu gospodarczego, porozumienie to, jak i wspólna budowa Pasa i Szlaku jest globalnym symbolem multilateralizmu. Niniejsze porozumienie ma ułatwić systemy wspólnego zarządzania a także wprowadzić narzędzia dotyczące liberalizacji i ułatwiania handlu i inwestycji.

31 sierpnia: Zijin Mining przemuje serbski RTB Bor. Jeden z największych producentów złota i miedzi w Chinach dokonał transakcji o wartości 1,26 mld USD, zapewniając sobie pakiet większościowy (63%) nad, dotychczas przynoszącą straty i nie-doinwestowaną, kopalnią miedzi w serbskim Bor. Transakcja łączona jest z inicjatywą Pasa i Szlaku i umożliwić ma otwarcie nowych połączeń handlu zagranicznego dla chińskiego przedsiębiorstwa, jak i firm lokalnych.

KOMENTARZ

1. Rumunia stawia na e-commerce w kontaktach gospodarczych z ChRL. W trakcie wizyty rumuńskich dyplomatów w Szanghaju w siedzibie International Trade Group, przedstawiciele chińskiej instytucji przedłożyli konkretne propozycje użycia platform internetowych w celu zwiększenia wymiany handlowej pomiędzy państwami. Wydarzenie to można łączyć z ostatnimi działaniami rumuńskiego rządu, bowiem 30 sierpnia zainaugurowano platformę e-commerce „Rumuński Biznes”, która ma na celu zbudowanie sieci zaagranicznych kontaktów handlowych dla krajowych przedsiębiorstw. Rumuński rząd oczekuje, iż platforma stanie się portalem dla wszystkich przedsiębiorstw i agencji rządowych w celu promowania projektów krajowych i regionalnych. Wobec powyższego, należy spodziewać się zwiększonej aktywności lokalnych podmiotów chińskich w rumuńskim sektorze e-commerce a także ewentualnych porozumień międzyrządowych w celu zwiększenia dwustronnej wymiany handlowej oraz potencjalnych porozumień w kwestii inwestycji infrastrukturalnych.

2. W kwestii nadchodzących inwestycji w Serbii, należy spojrzeć na szerszy kontekst sprzedaży strategicznych dla kraju spółek. Aktywność inwestycyjną chińskich podmiotów należy łączyć z zaleceniami Międzynarodowego Funduszu Walutowego zakładające sprzedaż zadłużonych spółek państwowych na rzecz poprawy stabilności finansowej kraju. W ramach poprawy wizerunku aktywności chińskich spółek w Europie, największe z ostatnich inwestycji płynących z ChRL na Półwyspie Bałkańskim niosą ze sobą promesę spłaty zadłużenia spółki RTB BOR oraz gwarancję utrzymania 5 tys. miejsc pracy. Ponadto, chińska firma zobligowała się do zainwestowania 135 mln USD w poprawę środowiska naturalnego w mieście a także 320 mln USD na otwarcie nowej kopalni miedzi w pobliżu obecnie działającej jednostki. CMEC natomiast planuje zatrudnienie serbskich specjalistów do realizowanego przez ChRL projektu rozbudowy elektrociepłowni Kostolac. Realny termin rozpoczęcia pierwszej z inwestycji to pierwszy kwartał 2019 roku. Zalecenia MFW będą traktowane zatem jako parasol ochronny dla chińskich aktywności gospodarczych w Serbii.

3. Komentując chińsko-greckie memorandum o wzajemnym zrozumieniu, należy przyjrzeć się kolejnym potencjalnym inwestycjom portowym w kraju. Dla chińskiej inicjatywy, Grecja poprzez swoje położenie geograficzne oraz istniejącą już

infrastrukturę łączącą kraj z Europą Zachodnią, ma kluczowe znaczenie. Po udanych dla Chin transakcjach dotyczących wykupienia portów w Pireusie i Tesalonikach, grecki rząd zmienił wcześniej przyjętą strategię inwestycyjną i od tego momentu nie zgadza się na prywatyzację swoich portów morskich. Jest to związane z próbą maksymalizacji zysków przez grecki rząd poprzez zwiększenie konkurencyjności portów. Christos Lambridis, sekretarz generalny ds. portów, polityki portowej i inwestycji w zakresie żeglugi morskiej przy Ministerstwie Żeglugi i Polityki Terenowej powiedział, iż model prywatyzacji znany z przypadku portów w Pireusie i Tesalonikach nie będzie już mieć miejsca, bowiem od tego momentu preferowanym modelem liberalizacji greckich portów będzie nadawanie koncesji na działalność na czas określony w umowie. W tym kontekście należy wymienić porty Aleksandropolis oraz Kavala, które zaczęły wzbudzać znaczne zainteresowanie ze strony inwestorów amerykańskich i europejskich. Aleksandropolis ma stać się kluczowym węzłem energetycznym, używanym do przesyłu gazu ziemnego z Europy Wschodniej do Włoch i dalej – do Europy Środkowej. Port w Kavali z drugiej strony wyróżnia się zapleczem infrastrukturalnym, bowiem w mieście funkcjonuje również międzynarodowy port lotniczy, który w perspektywie dalszego rozwoju inicjatywy Pasa i Szlaku może stać się bardzo atrakcyjną lokalizacją.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

